

CADELLS DE LA FOSCA TRENCADA

(Selecció de poemes)

Gaspar Jaén i Urban

(1976)

GEBRE I GESSAMÍ: ARTIFICI AL TRENC DE L'ALBA

1

L'hivern colpejava el jaç amb llum de lluna
sens que, a l'alba, braços adormits sobre una altra pell
s'estrenyeren enlluminats pel gebre;

llençols ordien figures en l'ombra
d'ermes espais plens d'espills deshabitats,
formes que no coneixien el goig
d'ésser viu enmig de l'olor de la pluja.

Era tant el fred de la casa enfondida
en els ulls de ficticis amants de la neula,
habitacles d'un buit firmament de silenci,
que el vent devia crear, com fantasmes,
besos, imatges en el centre del somni

perquè construir la incerta arquitectura
de la cambra en penombra fos quelcom més
que l'acte espès d'anar morint-se
entre els estels del desig trencat.

EQUINOCCI

1

L'estiu en pondre's cau en flocs de boirassa
arrossegant tolls que el mar va deixar al ribatge.
I el sol es torna un cansat ocell fet de llum
que daura ones d'aire
amb un tebi fred d'arbredes en silenci.

Són les tardes refugis vermells que no expiren
abrusant fosques parets
que emmirallen el color del teu esguard.

Nafren les nits, amb glaçat remor de coltells,
els residus de sal que romanen als muscles.
I els navilis del vent, colpejant la contrada,
l'ensementen amb auris estels de tardor.

L'aire es fa d'horitzons transparents, com de vidre,
mentre al vespre, els antics equinoccis li donen
al cel el palp de la llana, roba de fred a la mar.

RATLLES D'OMBRA

Sens decreïxer als ulls remoreigs
de la pluja amarant-los de gaudi,
a recer del foscam que la ratlla
la teua imatge trencadissa,
una altra frescor comença a ruixar
tot l'enyor d'esguardar-te,
reflectint-se retalls de ponent
en l'ombratge dels llavis.

Com si encara els embruixos sorgiren
quan s'escampen coloms, vol trencant
als teus ulls el darrer blau de l'aire,

com si embruixos no haguessen estat
els miratges del centre de l'hora baixa
retallada pels arbres.

Mentre arriba la nova tardor,
delers d'assaborir el teu cos,
gust de gespa de ta pell,
una altra frescor comença a ruixar-me la cara
amb l'amarga tristesa de desar
el perfil del teu flaire
en flors damunt les mans esclatades
que la pluja porta d'enllà la mar.

GESSAMÍ AL MIGJORN ABRUSAT

No trenquen somriures murades d'oblit
alçades amb algues i llot,
llacs de cristall que cobriren els túmuls.

Cal abrusar lliris en meitat del dia,
en mig de places al sol adormides,
oferir sang i flors a la destrossa
com abans dolls de pluja nafrada
obriren la carn
i infantaren ombrívols fantasmes d'amor
sota les nits que els fanals reblen
d'anhelants figures tombades al somni.

Cal esvalotar aquestes tardes quietes,
botxins muts que porten fred a les mans
i ja no ens pertanyen;
branques de sol esmorteït dauren la cara
on ja no bateguen delers en penombra;

ales de plom t'enfonsaren lluny
i és metall trepitjant melangia
esborrar marques, perfils d'aquell flaire,
mentre el gessamí, trenc de l'ombra,
segueix florint damunt la pell.

**FIGURES SOTA LA PLUJA D'UN DIUMENGE D'OCTUBRE DE MIL NOU-
CENTS SETANTA QUATRE**

Ara plou dolçament, amb tendresa que sols
la tardor, sempre nova, sap donar-li a la pluja.
Núvols grisos desfets omplin l'aire i ens deixen
un fum d'aigua i de llum pels carrers de València.
Com portada per l'aire de la nova tardor,
la cambra oberta al cel pel celobert ja fosc
ha pres l'olor mateixa que tenia quan l'últim
fred d'un remot hivern ens ajuntà una nit.

L'olor d'ara a la cambra, de primaveres grogues,
d'anhels humits filtrant-se per la pell, pel cos tot,
de records i presències, dels moments que tu omplires,
ha fet créixer de nou enmig de la penombra,
com si penombra fos l'habitant dels teus llavis,
flors d'amor que em naixien entre adormides ombres,
quan buscàvem calor en el cor de la nit.

He deixat tota oberta la finestra del quarto
perquè s'emporte el vent el record del teu flaire.
I assegut al recer del balcó de la casa
he mirat el carrer d'Amadeu de Savoia;
m'ha abraçat un fred lleu que envermelleix les galtes
i porta gust de pluja, dies, colors, records
de l'hivern que tu fores; he mirat el vol negre
de paraigües lluent que fan els qui passegen;
i amagat al darrere del jersei ple de pluja
el costum d'estimar, insistentment amarg,
fa que sotje el carrer i que espere trobar-te
travessant la vorera banyada, car hui és festa
i podria ser que vingueres a ma casa.

ÀMBIT DE L'ANTIGA CASA

Per la casa solitària, ja fum,
retall d'or enfosquint-se en la memòria,
vagarà el perfum d'un altre hivern.

No quedarà gespa als racons on vas nàixer
ensangonant la pell de primavera,
ni cap esguard s'obrirà a la tardor
devers uns cels fets de la llum de l'aigua.

Fantasmes orbs, guardians de l'oblit,
emmudint les mans humides dels lliris
colliran gessamí d'interiors deshabitats,
calaixos blancs on mai no cloguérem ones.

La cambra delimitarà ombres en l'aire,
allà on retrats teus ompliren calzes de por i misteri.
Ja les aus hauran emigrat a la mar
des de murs i finestres que la nit ennegreix.

Les vesprades seguiran rebent les estacions
damunt l'espai del cel i els arbres
mentre una pluja blanca s'emmiralla,
lluïta entre la mar i la tristesa,
en la pàl.lida melangia dels teulats.

CADELL DE LA FOSCA

Foscor de parcs i cambres crea herois
si s'obrin les parpelles de la boira
com ales verdes a l'ombra dels arbusts.

Herois, miratges, que pot ser no travessen la nit,
però ajuden a creuar-la quan és bruta
de llavis acariciant-se en els miralls.

L'heroi que acoltellà la fosca
sorgí d'un aire de pluja
que focs d'artifici ratllaven d'espurnes
i, endinsant-se en somnis de cristall,
amerava la carn i la roba.

Es confongueren certesa i miratge
cavalcant daurats cavalls d'encís i joia
lluny de la mar, on tot era llum
que reflectia el gessamí que esventavem
descordant la matinada.

LA FOSCA TRENCADA

1

Aletegen ferides aquelles nits obertes
d'on sortiren manolls de margalides;
muntons de gessamí groc esmorteït
s'amunteguen pels racons
d'aquesta nit malaurada
d'un dissabte fent-se història.

Aquesta nit, verticalment esgarrinxada
per ratlles que són una altra vegada ombra,
va abrusant els joiosos dibuixos que bastírem.

Mirava els seus ulls enfosquint-se,
carrers i arbredes engroguides pels fanals;
desava a l'esguard les seues darreres imatges,
que ara van derrocant-se
entre una flaire de jardins trencats
per batecs de llum esfereïda.

Sense copsar cap mot, ens aguaitaven
els llums de la ciutat, petits habitants de l'ombra
que s'esveraven i feien ganyotes
si, en fugir, l'aire els assaquetava.

Mirades enterbolides feien sacsejar
el banc assedegat d'estels on séiem,
com si onades de plany sortiren de la fusta.

Segellàrem cartrons dibuixats de gessamí
com esdevé un equinocci
en meitat del qual sembrí d'escuma
-traç davanter, sens passat, de nevada-
ventres de setí mullats de fosca.
Aleshores la matinada gotejava florides
damunt el celobert on s'eixamplava la cambra:
claror d'estimar-se que hauria d'enverinar
la victòria de la fosca sobre l'escuma
en viatges màgics i misteriosos per cuines blaves.

OMBRA DELS CINGLES DE CRISTALL

El goig d'estimar-se entre la neu i la nit
eren cercles de flors fugisseres,
ballarines trencadisses als recers de la muntanya
que els vents de la mar vinclaren al sol,
esborrant sorolls de nevada
que bressolaren l'estima esclatada en la fosca.

Marcides flors de neu són les dents mortes
dels impossibles amants de les ones.

Romanen tanmateix, com ombra de cristall,
aquells cercles de neus fugisseres,
enmig dels cingles hissant-se la rialla,
viarany de pins i remors feréstecs
tancats als recers de la muntanya.

LLIMONERS DEL JARDÍ DE LA CASA ON VAIG CRÉIXER

¿segueixen canviant la llum i la fosca
el color dels teus ulls?

Nois muntats en cavalls blaus,
cascavells lligats als peus,
corrien per l'aire bevent-se el sol
abans que el vent s'emportés les flors
lluny de la mar i l'amor tingués nom;
abans que es desclogueren antics rituals
i sacrificis de gessamí il·lícit fos llavor
que pressagiava temps teu, de neu enamorat.

Ulls de noi de divuit anys,
ja oblidat tot el que veien,
retrobats entre els llimoners
de la casa on vaig créixer,
ara que cal netejar el fang de neu
que resta encara entre els plecs de la roba.

Mai aquelles gavines que ompliren els pits,
engendrades per cossos tremolencs,
no neixeran de bell nou entre els llavis.
Queden al vell jardí els ulls meus d'ara
esperant que la pluja que referma
no els cobresca de rovell,
la pluja que mulla els geranis i em porta
moments d'una tarda gelada de març,
quan et vaig conèixer
i tot el cos obriren, per endinsar el sol,
els arbres que començaven a escalar l'espai.

PLOU A GATWICK

Tebi alé de foscúries boirosses,
cargolant-se a la nit que t'encimbellava,
enfonsant-la,
vessen els crepuscles dels jardins.
Cossos inassolibles als meridians de Londres
engendren cabells verds a les espatlles;
amors d'arbres nus que no coneixen
enteixinats d'alberedes pel sol envermellides.

Ha emmudit el teu cos, ja plec o mentida,
ja cavall fet de neu amb els angles trencats,
flor de glaç esventada pel vent,
per uns altres ulls que deleixen
el color dels teus ulls.

Plou a Gatwick
i els vidres humits desen carícies.
Silenciosament plou
un abandó d'ocells fugits cap a la llum.
Borrosses planúries de fresca i núvols
desdibuixen remors de parets esblanqueïdes.
Està oberta la tornada a geografies de sang al sol:
un altre país, mobles blaus assabentats de la suor,
corba del somni estesa devers el blau remot.

A Gatwick la pluja llença gespa
a les cares que la creuen
per tornar a llunyanes ciutats de ferro,
per fils abrusats dibuixades.
A Gatwick, la pluja fa escriure la boirina
preludiant el primer oblit
de les cares amuntegades damunt la teua cara.

Notes bibliogràfiques:

Premi «La Safor» de poesia, Gandia (València), 1975.

Primera edició: Cadells de la fosca trencada, «Tres i quatre/poesia», València, ed. Eliseu Climent, 1976, 62 p.,
ISBN 84-85211-20-0.
Revisat: 10-04-2002